

Rodové osady na Karlovarsku David Šeterle

1 Otázky a odpovědi

Mám rád otázky jako budoucnost mého města, co se mi líbí v mé obci, chvíle a místa, která nám zbyly, věčné chvíle přírody. Jsou totiž daleko bezprostřednější. Souvisí se životem. Dotýkají se ožehavého tématu: díky přírodě mohu žít. Takové otázky už vlastně vyjadřují poděkování za to, že mohu být tady a teď. Ten prostor, v němž se život odehrává, kde jsme stavěli svá města a kam dneska upíráme své naděje, je příroda. Patří k přirozenosti a samozřejmosti člověka, že s ní žije v souladu, to teprve v druhém století po Kristu přišli první kazatelé smrti, lidské malosti a utrpení ze života, a právě oni se obrátili zády k naší Matce Zemi, *Gaie*, aby posluhovali a jednostranně hleděli na svého Otce na Nebesích. V tom především tkví jejich úzkost. A proto jsem tedy rád, že my své oči těmito otázkami navracíme k přírodě, k místu, kde žiji.

Vskutku jsem byl nadšen a má touha vzplála, když jsem si položil otázku „co se mi líbí na mé obci a co bych změnil a jak“. O to větší pak bylo mé překvapení, když jsem zjistil, že se mi zde líbí samotné prostředí, kouzlo přírody, prostoru, které nikde jinde již přesně takové není, dále se mi líbí lidé, jejich smýšlení, a pak jsem k němu také stále čímsi vázán a přitahován, narodil jsem se tady. A ikdyž životní prostředí bylo znečištěno, lidé se uzavřeli a mé dospívání těžké, mám tyto věci rád, v tomto směru se mi líbí i ona běžná nelibivost. Co si ale nyní počít s takovou otázkou, když jsem tak zásadní a chci zde měnit věci od základů? Mohl bych být též nařčen z negativismu a pesimismu, avšak kdybych takový skutečně byl a nyní tvořil a měnil naše město z tohoto popudu, pak mé dítě by ke mně jednou přišlo a stejně tak by odmítlo to, co jsem já tvořil. A kruh by se točil, jeho děti a děti jeho dětí by dělaly totéž, avšak podstata by se nezměnila - problém, s kterým byl každý nespokojen a jež se každý snažil vyřešit, zůstával na místě. Vylézám tedy z tohoto začarovaného kruhu a jsem zásadní. To slůvko je kouzelné. Zá-sadní jako když něco za-sazujete, a za-sadíte-li semínko dubu, jediné když tuto zá-sadu necháte pevně v zemi, vyroste statný strom, a tak důležité pro nás teď je, aby naše zásady byly vhodné - totiž ne každé místo je pro duby vhodné - a aby naše zásady byly v souladu s tím, čeho chceme dosáhnout - ne vždy budu používat právě semeno dubu. Zároveň nechci jen podlézat naší otázce, hledat podstaty, ale ani se povyšovat, dívat se z nadhledu, jít nad věc, především chci dosáhnout jádra naší otázky. Proto nezvolím negativní a pesimistickou či pozitivní a optimistickou stránku věci a naší otázky, ale budu v nich obojích.

Překvapení, které ve mně vzbudila odpověď na naši otázku, tkví právě v tom, že mnoho věcí, které by se mi zde mohly líbit, anebo které bych mohl s radostí měnit, by v mém městě neměly místo, naopak dosadil bych si do něj původní a přirozený život, doplňující dnešní technický a duchovní vývoj. Jsem zásadní právě v pohledu na způsob života v našem městě, na celý, tedy i v jeho částech: na životní prostředí, bydlení, dopravu, zaměstnání, volný čas, stravování, školství, zdravotnictví. Avšak jak jsem řekl, prostor mého města, lidé a jedinečnost tohoto místa mám rád. V tomto stírám dvě cesty, které neřeší naše problémy, tedy neodpovídají na naše otázky: cestu prohlubující dnešní stav, optimistickou, a cestu zcela odmítající dnešní situaci, pesimistickou. Snažím se tedy uchopit pomyslné čisté jádro mého města a očistit vše okolo něho tak, aby již špína nebyla tou samozřejmostí jako doposud, abychom se netočili v začarovaném kruhu. Věřím, že myšlenky, které zde předkládám všichni sdílíme: každý cítí potřebu řešení a intuitivně hledá odpovědi. Nazvu tedy řešení a odpovědi a je na nás všech, jak se pochopíme a společně se ujmeme našeho úkolu, který spočívá právě v tom, očistit se, neboť zatímco jsme hledali své odpovědi a dlouho je nenacházeli, pod nohama se nám nakupila hromada smetí.

Říkám tady o sobě, že jsem zásadní, a mám na mysli následující rozdíl. Rozdíl mezi reformou a revolucí. Ku příkladu mohu plaňky na svém plotě každý rok přetírat jinou barvou, nechávat je zarůstat břečťanem a různě je zakrývat, protože jsem s nimi niterně nespokojen, jakoby cítím, že by zde místo nich mohlo být „něco“ jiného, ale nedostává se mi odpovědi, „co“ by to mohlo skutečně být, a tak každý rok přetírám plaňky, namáhavě a nákladně, stále nespokojen. Takto vypadají reformy, ikdyž i reformy mohou být pozitivní a ku prospěchu. Jednoho roku však plaňky vytrhám a místo nich zde zasadím živý plot, několik metrů široký, různorodý, z keřů a stromů, a náhle budu spokojený, plot je neustále v proměně, skutečně živý, zpívají v něm ptáci, rostou plody a každý rok mě potěší svojí jedinečností a kouzlem přírody. Tento krok je revoluční: změnil jsem stav mého plotu, ne jeho vnější podobu, ale uvnitř mne se idea toho plotu zcela proměnila. Těchto příkladů máme nespočet: každé ráno mnoho lidí zavádí reformy na svém těle v koupelně, kolik podniků musí neustále měnit svoji image, výrobky svůj desing, umělec svůj styl, vláda své reformy. Avšak revoluce, ta přichází občas a mění vše odzákladů. Revoluce 1789, 1848 a naše poslední 1989. Toto jsou většinou násilné, negativní, revoluce, avšak probíhají i ty obecně přijaté, pozitivní, nikým nepostřehnuté: v minulém století technický rozvoj, politické či spíše ekonomické sblížení světa. Tak jako reforma může být přínosná, jak pro vnější změnu té věci, tak i pro můj pocit, tak revoluce může změnit úroveň našeho vnímání tak, aby samotné naše vnímání nebylo ohroženo. Jedině tehdy, vychází-li tato změna z nás, z podnětu každého člověka. A tyto podněty vychází z otázek, které si klade (a jednu z nich jsme si dneska položili i my) právě každý člověk. Celé je to jako když vaříte těstoviny v hrnci pod pokličkou: situaci můžete různě okrašlovat či měnit, hrnec dát na luxusnější sporák či na větší plamen, ale jednou, chete-li dojít smysluplného cíle, uvařit si těstoviny, se dostaví čas na vlastní zamyšlení, které za vás nikdo jiný nĕudělá, voda se začne vařit a vy musíte buď zmírnit plamen, anebo poodkrýt pokličku, jinak vás něco překvapí, dostane se do vleku situace, hrnec přeteče. Na tomto příkladě vidíme, jak důležité je taková revoluce: změna z těstovin na uvařené těstoviny, z uvařených a připravených na talíři... I život nás k něčemu vede, ukazuje nám určité zákonitosti a my můžeme být taženi, anebo si s předstihem uvědomit k čemu nás vede, co nám to chce asi říct. Mluvím zde o tom právě proto, že nejen můj pohled na život je zásadně jiný, ale i řešení tohoto způsobu života je zásadně jiný. A jsem takto zásadní vědomě a smysluplně, rád ukáži svůj pohled na život, a bude-li kdo chtít, ukáži mu, kudy hledat odpovědi na otázky. Neboť je pravda, že každý člověk se na život dívá svým pohledem, ale je také pravda, že i lidi, lidstvo, se dívá na život jedním pohledem. (Samozřejmě, dívá-li se člověk neuměřeně na život dvojitým pohledem, onemocní, jak tomu říkáme, schizofrenií. Dívá-li se takto lidstvo, přijde, jak tomu říkáme, katastrofa. A tak dívejme se uceleně, a pak se dívejme spolu.)

Název tohoto textu v sobě skrývá jednu krásnou věc: idea Rodové osady. Používám slova idea, neboť mi slouží k označení svébytnosti a nezávislosti jejího obsahu a jakéhosi předurčení a naplnění její formy, jako by tato idea tady byla a já se k ní musel teprve dostat, poznat ji takovou, jak je stvořena, dosáhnout jí úplně - mohu totiž zcela určitě tvořit vlastní ideu, anebo jiné idee přetvářet (tak dneska máme mnohokrát vytvořené a přetvořené idee krásy a dobra, ale přesto jejich jeden původní význam zůstává, jak velí přirozenost, jednoduchost a samozřejmost), ale také zcela naopak mohu idealizovat, už ne se snažit ideu pošlapat, ale vynést ji do výšin, kde by se jí nikdo ani nedotkl, ani se nemohl dotknout. Přesto něco jako idea nemůže být pošlapáno, ani ukryto. Ono to čeká až člověk přijde a pozná. A stejně jako jsem rád, že naše pohledy vracíme k přírodě, tak vracejme pohledy i k těmto ideám, neboť ony budou skutečné a hmatatelné právě tehdy až se na ně podíváme a necháme je, aby zaplnily ten prázdný prostor v nás. Již jsem řekl, v čem se mi líbí dnešní způsob života a v čem nikoliv, stejně tak řeknu veškerá řešení a odpovědi: Rodová osada. Hned vám také řeknu podrobně a konkrétní věci, skutečné argumenty, jež jsou základem každé úvahy, a také, jak taková Rodová osada vypadá a co je její náplní. Chci však nejprve říci, že je zde nutné

hledání a nalézání řešení a odpovědí, ale také předcházejících překážek (tedy tak zvaných problémů) a otázek, cítím-li jakousi nespokojenost, jakousi vnitřní nenaplněnost a touhu, po něčem novém, a toto hledání a nalézání spočívá v každém samotném člověku: každý sám. Tak jako ona idea má být zachycena a poznána člověkem, tak také dennodenní život kolem nás má být takto pochopen každým člověkem. Druhá část názvu tohoto textu pak naznačuje konkretizaci oné idee, zasazení do okolností, do prostoru, v němž žiji, což mi dovolí mluvit přímo k věci. Tak jako rád používám příklady z prostého života, jako plaňky v plotě a těstoviny v hrnci, pro skutečné pochopení abstraktních pravd, tak i zde ukáži nejen obecně a teoreticky, ale i věcně a prakticky, co měním a jak měním. A protože zde jdou tyto dvě věci, konkrétní a abstraktní, praktické a teoretické, ruku v ruce, může zde číst i člověk, jenž do našeho kraje nevstoupil či o našich ideích nesmyšlel.

Ještě než přejdu k věci, vrátím se k naší otázce. Když jsem o ní přemýšlel, vnucovalo se mi spíše slovo město, nežli obec. Ono totiž město znamená mé místo, zatímco obec znamená to, co je okolo, a až potom znamená to, co je společné. I tak platí, že to, co je společné, musí být nejprve mé vlastní, až poté společné. Už žijeme v takovém světě, kde každý jsme svým vlastním světem, a snad proto žiji tím, poznej sám sebe a poznaš celý svět, a ne naopak. Každopádně tato hra se slovy má hluboký smysl, neboť potřebujeme, abychom se obrátili k sobě a ke svému místu a právě tady začali pracovat a měnit. Onen výchozí bod a jádro věci, které pro život potřebujeme, souvisí také s otázkou cíle a smysluplnosti. Tyto otázky, tak důležité a tak opomíjené, tolikrát pokládáné a tolikrát nezodpovězené, jsou výchozím bodem a jádrem našeho života. A velice souvisí s tím, „jak“ chceme naše věci změnit a plány uskutečnit. Pro „to“ potřebujeme touhu - cílevědomost a smysluplnost. Je nasnadě, že i tyto dvě otázky musíme zodpovědět, cheme-li vykročit ze začarovaného kruhu. A dostaneme se tím ke kouzlu života. A před tím, než se k tomu dostaneme, musí se k tomu dostat každý sám.

2 Hodnocení přítomnosti

Teď si odpovím na to, co se mi líbí a co nikoliv. Ovšem odpovím jiným způsobem, než na který jsme zvyklí, neboť doposud tyto otázky nabízely spíše vstupenku na začarovaný kolotoč, nežli vytváření světa, jaký by se mi „líbil“. Nechám tedy na každém, ať si všimá této líbivosti a nelíbivosti, a počnu s hodnocením, našeho světa, naší obce, chcete-li. Hodnocení je pravým jménem kritiky, která ovšem na sobě nese mnoho nečistoty. Právem zazlívám kritičnost, je-li to ve skutečnosti hnidopišství či bezohlednost. Kritika, hodnocení, je proniknutím k jádru věci, osvícením našeho světa, prohlédnutím, jež má za následek vidění libivého a nelibivého, dobrého a špatného, čistého a špinavého, což ve skutečnosti znamená: to, co chci, a to, co nechci. Hodnotím-li přítomnost, znamená to vytvoření si svého prostoru, kde mohu právě teď tvořit, přičemž z něčeho se poučuji a již se nechci opakovat, minulost, a něco mám před sebou, ve svých plánech a neustále to právě teď a tady naplňuji, budoucnost. Tak hodnocení může být vhodným začátkem, spíše ale vhodným pro ty, jež mají mysl plnou všeho, toho, co chtějí i co nechtějí. Děti ale přicházejí velice často s myslí čistou, pouze s tím, co chtějí. Intuitivně cítí, co chtějí, a své rodiče prosí, aby jim dovolili si to uvědomit, aby jim poskytli prostor, kde si mohou uvědomit to, s čím přišli. Víme, že často mají děti velice jasno v tom, co chtějí, že jsou zpočátku ztělesněním oněch ideí, že svojí bezprostřední kritikou dokáží vystihnout lež svých rodičů. A věříme svým dětem, či alespoň bereme na ně ohledy? Nemusíme je uznat či uctívat, ale ohledy (což znamená respekt), ty dítě potřebuje, a také velice dobře cítí, když se nad ním mávne rukou, tedy p-ohled se odvrátí stranou. Moudrost totiž nechodí s věkem, ona jaksi je přítomna uvnitř, i uvnitř dětí. Stejně jako lásce nemusíme dítě učit, lásku má dítě v sobě, ba často dítě „učí“ lásce své rodiče. Zmiňuji se o této skutečnosti, neboť při našem hodnocení a hledání toho, co chci, nám děti mohou pomoci, stačí

se jich zeptat. Zároveň tím také říkám, že hodnocení není šablonovité, nýbrž individuální, a každý k němu hledá cestu sám. Učitel, který předstoupí před žáky a třináct let jim bude kázat pravdu tak, jak ji vidí on sám, nejen odvrátí dítě od vlastního subjektivního pohledu a individuální cesty, ale také mu vsadí do hlavy mnohdy mylné názory, a i kdyby pan učitel kázal pravdu, čistou a jasnou, dokázal vystihnout onen jeden význam každé věci, pak by stále ubíral dítěti individuální cesty, neboť dítě si musí nejprve položit otázku, až pak hledat a najít odpověď. A tak nejdříve každý sám zhodnotíme přítomnost, a pak přistupme ke společné úvaze.

Veliká otázka pro člověka a také odpověď na to, proč se tento text tak podrobně přibližuje ke svému tématu, tkví v samotné smysluplnosti a cílevědomosti lidské činnosti. Jaký je můj a náš dlouhodobý cíl? Proč mi má obec na tuto jednoduchou otázku nedat uspokojivou odpověď? Snad pro to, že málokdo odpověď zná? Jestliže nezná, tak pro koho tedy žije, když ve své činnosti nevidí smysluplnost a cíl? Každý člověk po samostatné úvaze, bez takovýchto ostrých otázek, dojde k tomu, že dnešní člověk v tom, jak se projevuje, je spíše otrokem, nežli pánem všeho tvorstva, *animal rationale, homo sapiens sapiens*. Uveďme si opět příklad. Egypťští otroci tahali kameny z libovůle svého vládce. Po určitém čase byli osvobozeni, sami se vzbuřili. Od podobné otrocké práce se osvobodilo mnoho národů. A co dělá člověk dneska? Netáhá ony kameny, které ale změnila svoji formu, a netáhá je již z vlastní libovůle, již ne z libovůle vládce? Mnoho tomu napovídá: práce, která lidi nenaplňuje, kultura, která unavuje, jídlo, jež zabíjí, činnost, která „jaksi“ musí být, která se stává obětí - otročinou. To je ona velká otázka pro člověka a také odpověď, proč toho tolik předesílám, před samotným tématem. Potřebuji, aby se otrok zastavil a sundal svá pouta, abychom mohli společně změnit skutečnost, naši obec tak, aby se nám „líbila“. V jiném případě - a těch případů v naší historii je přemnoho - by se má přání a má řeč ztratila a nenaplnila, ačkoliv idee by zůstaly neměnné, ovšem neuskutečněné. Takže pouta pryč a vskutku k věci.

Tím, co chci nejen pro mou obec, ale především pro každého člověka, je celistvost. Schopnost vidět každou věc jako část jednoho celku, každý jev jako součást, mající své souvislosti, své příčiny a své následky. Tato krásná schopnost dovoluje člověku žít v jednotě se sebou samotným a v souladu s přírodou a společností. Je to vědomí řádu, zákonitosti, dokonalosti, přirozenosti, jednoduchosti a samozřejmosti. Jak by se někomu mohlo zdát, tak tyto „jistoty“ mají svoji nejistotu právě v oné práci a přístupu každého člověka. Vědomí, že fyzická krátkozrakost má svoji příčinu, a tak nejsem obětí nespravedlnosti a náhodnosti světa, je sice krásné, avšak také je východiskem k mé práci: je na mně, abych si uvědomil, že má fyzická krátkozrakost souvisí s psychickou krátkozrakostí, totiž že si nechci představit svoji budoucnost, avšak - a v tomto je tak krásná nejistota, že život je tak mnohotvárný a různorodý - příčina může být fyzická, jako přetěžování očí. Ovšem i vyhledávání těchto příčin je často titěrnou a nesnadnou prací, i ona nevole představit si svoji budoucnost může být pouze v jedojediném malém aspektu celé široké budoucnosti, a tak vždycky má právě onen člověk ke svým příčinám nejbliže, neboť právě on těm příčinám zadal, on byl při činu. Abych podal daleko přílehavější příklad našemu tématu: přítomnost sinic v našich vodách, nejen na Karlovarsku, nejen v Česku, má prostou příčinu. Sinice jsou přirozenou součástí vody, činí ji daleko živější, nežli modrá skalice, která především zabíjí a vyhýbá se příčinám výskytu sinic. Sinice jsou jako bakterie v lidském organizmu, mají v péči pročištění a tedy mohou být zvýšenou obranyschopností přírody. Příčinou je tedy znečištění: jak ze septiků, odtokových vod z polí, uměle a chemicky hnojených, tak z továren, jež vypouštějí chemický jed přímo do toku řek. Vidění těchto příčin, pohlédnutí na naše problémy v celku, přináší okamžitá řešení. A vidíme-li zejména dneska život v celku, nemůžeme si nevšimnout mnohých alternativních pohledů na věc. Ona alternativa znamená „volbu ze dvou možností“. Často nabízí spojení jednostranného vidění světa Západních kultur a Východních kultur. Alternativy jsou často chápány jako dovoz, něco exotického - v tomto směru narážejí pouze na jedinečnost kultury a

národu, od kterého jsme si jeho moudrost půjčili -, častěji jsou ale alternativy evropským řešením.

Důležitým vztahem v dnešní společnosti je vztah občana a politika. Zde dosud žádné označení slůvkem alternativní nemáme, a přesto by se zde dneska hodilo, zároveň by se tím předešlo způsobům označování - post-politický či ne-politický -, které jsou obvyklé a stejně tak mlhavé. A alternativní politika skutečně nabízí další volbu, a to volbu pocházející z evropského myšlení. Je tím kontakt každého občana se svým politikem a zástupcem v další politické struktuře ve své obci či městě. Tento kontakt není ani lhostejností a zanevřením či zaslepeným vhozením hlasu do urny provázeného následnou nevšímavostí politické scény, ale je skutečným dialogem, daným možnostmi a schopnostmi každého občana, je zpětnou vazbou pro politika a vyjádřením svých přání pro občana, je tím neustálým vytvářením a uskutečňováním společných myšlenek, přičemž politik je skutečně v roli zástupce. Toto téma je o to důležitější, že pojem stát se stává velice odtaheným od skutečnosti, něčím svébytným a nezávislým, což ale z pohledu celistvosti celé společnosti je přímou cestou do propasti. Vyzývám tak každého, aby se nespokojil pouze s teorií, tedy programem, svého politika, a nejen s jeho praxí, tedy uskutečňováním programu, nejen souladu jeho teorie a praxe, ale také s tím, zda skutečně zástupce zastupuje naše zájmy. Politik totiž zastupuje část vnější vůle každého občana, tak se nedivme své nespokojenosti, děje-li se v našem státě něco nepatřičného a nesprávného, totiž něco, co já sám vůbec nechci, neboť přechasto jsme se vzdali rozhodování nad sebou, totiž té části vnější vůle. Tato otázka je velice česká, neboť rány, které na český národ dopadly v rocích 1620, 1938, 1948, 1968 dopadly z palice, nad níž jsme při nejmenším z jedné čtvrtiny ztratily moc, totiž část vnější vůle.

Vztah občana a politika volá po svém pročištění ještě z jiných důvodů. Za ta staletí, kdy jsme se stále více a více stahovali do své ulity, nikoliv však sami do sebe, za svým sebepoznáním, moc státu nabývala na své síle, a tak dneska, chci-li uskutečňovat své idee, mým velikým pomocníkem či překážkou může být právě stát. Volám-li po ucelenosti a po alternativních pohledech na život, pak samozřejmě začínám sám u sebe. Dále předkládám své myšlenky, ale i sám sebe prostřednictvím mých činů a mé osoby vůbec. Je zde však ještě něco nad námi, a to je právě stát. Stát do značné míry předurčuje, do jakého zdravotnictví a školství posíláme děti. Zároveň jsou právě toto dvě ministerstva s nejčastějšími reformami a největším zazlíváním, totiž zadostiučiněním, svých výsledků. Stát svými podmínkami připravoval půdu pro příslušné hospodářství, podporoval tak konzumní společnost a komerční kulturu. Naopak nezaobíral se ekologií, což mělo dopad na životní prostředí, a zakládáním ekologického zemědělství. Stát také stanovoval nároky a znesnadňoval tím rodinný život tím, že dítě muselo trávit více času ve vzdělávacích institucích, nežli s rodinou, tím, že stále tuto situaci prohluboval. Stát sám sebe zesměšňoval veškerou byrokratizací, korupcí a neuměřenými projekty. Stát se také stal neřízenou střelou, na níž visela značná část politické scény. Dneska proto záleží na každodenním vztahu občana a politika v obcích a městech. Řešení a odpovědi na všechny problémy minulosti, nejen těch, co jsem zde velice zobecněně vyjmenoval, jsou k dispozici. Často mají mnohaletou praxi a vycházejí z moudrosti daleko starší a původnější: celostní medicína, alternativní školství, politika nezávislá na hospodářství a kultuře, biodynamické zemědělství. V posledních letech dokonce vznikl politický program, jenž je založen na práci skupin odborníků, jenž se nesnaží o demagogii, ale jednoduše argumentuje a předkládá jasné a uskutečnitelné řešení problémů. Zároveň tato politika, již jsem si dovolil označit za alternativní, zůstává přístupná a otevřená novým myšlenkám.

Začal jsem v posledních odstavcích používat slovo problém, ať přímo, anebo nepřímo, což by mohlo značit převládající negativismus, avšak zhodnotme toto slovo. Slovo problém totiž znamená překážku, to, „co je hozeno před někoho“. Nesnažme se proto kupit jeden problém na druhý, házet si pod nohy klacky, ale nacházejme si na každý řešení. Ono totiž překážka - řešení, otázka - odpověď musí jít ruku v ruce tak, jako východ a západ Slunce,

přiliv a odliv. Totiž zákonitě a bez výjimek a přitom každý nový den jinak přiměřeně. Nutno říci, že odpovědi zde máme více než dost. Odpovědi, které skutečně odpovídají na otázku tak, aby nevznikala jako náhrada další otázka. Otázka se totiž může značnou dobu reformovat, měnit svoji podobu, ale pro určitý vývoj je podstatné, aby se otázka změnila tak trochu úplně. Tak ku příkladu dnešní školství je založeno na principech z osmnáctého století, na principech, které nepřihlížely k individualitě každého člověka, ale naopak měly napomoci zotročení občana, jemněji řečeno uzpůsobit ho tak, aby výkonněji pracoval. Alternativní školství založené ve dvacátých letech minulého století Rudolfem Steinerem, Waldorfská pedagogika, již má zcela jiné principy, a tak přihlíží skutečně ke každému dítěti a jeho potřebám. Toto alternativní školství je pak skutečně nenormální a přirozené: dítě má radost a těší se do školy. Stejně tak působí alternativní medicína, která nahrazuje a doplňuje vidění pouhého těla jako souhrn důsledků a příznaků bez příčin a souvislostí, jež má kořeny v atomistickém materialismu z padesátých let devatenáctého století. A vskutku alternativní medicína činí tak zvané zázraky, neboť nalézá příčiny a souvislosti, ona nejen léčí, ale hlavně předchází nemocem. Často není ani tak problém - ona překážka - v tom, najít řešení a odpověď, jako spíše zpřístupnit se a otevřít se jiným - tak zvaně alternativním - myšlenkám. Je-li někdo dlouho ve tmě, pak náhlé světlo jej může zranit, proto ono mírné slovo: zpřístupnit se. Přesto zpřístupňujme a otvírejme.

3 Řešení a odpovědi, aneb Rodová osada

Již z názvu, Rodová osada, vyplývá, že se jedná o samostatné a svébytné území, podobné vesnici či lépe ekovesničce. Rodová osada má však daleko komplexnější základy. Celistvý pohled na život a způsob, jak doplnit dnešní technický vývoj a civilizovaný způsob života, moudrost původních pramenů a přirozená potřeba člověka, být součástí přírody, a to souladnou. V souvislosti s Rodovou osadou také mnoho nezasvěcených lidí může napadnout slovo komunita, tedy společenství lidí žijících a tvořících určitý samosprávný prostor. V tomto smyslu komunita odpovídá osadě, avšak i tak osada tento význam přesahuje. Má v sobě cosi přátelského a společenského. Nově vytvořená osada, navzdory a právě pro svůj tolik odlišný způsob života v ní od způsobu života ve městě, slouží také ke kontaktu lidí, k tomu, aby ti váhající viděli, že mnohé alternativní teorie jsou nejen uskutečnitelné. Mezi osadou a městem se vytváří vztah, oba prostory se doplňují. Město je pro osadníky východiskem, jejich rodištěm, zatímco pro obyvatele měst a vesnic je osada zdrojem důkazu a inspirace, ale také ekologických výrobků, biopotravin a též nenahraditelným a jedinečným životním prostředím. Rodová osada tedy v žádném případě není útekem z civilizace, spíše cestou, jak uskutečnit naše touhy a přání, naplnit život tvořením a společnou radostí z něho, jak vyřešit naše problémy a nalézt odpovědi na otázky. Vztah Rodové osady a přilehlých vesnic se předpokládá, vzájemná spolupráce a sblížení je nutné a plodné asi tak, jako sblížení Západní medicíny a Východní. Takto chápaná osada nenarušuje přirozený chod společnosti, naopak jej rozvíjí, ukazuje nové cesty, přinejmenším prokazuje onu uskutečnitelnost a způsob uskutečnění ideí, po nichž volá stále více lidí. Nakupil-li jsem si v předchozím textu některé překážky a otázky, snažil-li jsem se sblížit mé chápání světa a normální myšlení, pak jedině, abych v následujících řádcích co nejvíce zpřístupnil ideu Rodových osad.

Nyní jednoduše vysvětlím příslušné pojmy a ukáži spíše samotnou ideu - cíl, současných osadníků. Rodová osada je ne menší než 150 hektarů, skládá se z nejvíce 100 Rodových statků a ze společného prostoru osadníků, na němž se může nacházet škola, dům určený pro shromáždění osadníků, hřiště, pastviny a další společné prostory. Rodový statek je ne menší než jeden hektar, jež je dán osadníkovi doživotně, s právem dědění, a jež nepodléhá zdanění půdy a úrody. Mezi každým statkem je několik metrů široká cesta. Každý statek, jako celá osada, má po obvodu živý plot, jež je několik metrů široký a skládá se z dřevnatých a keřovitých rostlin. Člověk, jež dostane půdu do osobního a doživotního

vlastnictví, si ke svému prostoru vytvoří vztah, jež skutečně vyjadřuje naše slovo „vlast“, tím vzniká i široká sounáležitost se jeho zemí a Zemí. Člověk na svém statku okamžitě zasadí, jak živý plot, tak z jedné čtvrtiny pozemku různorodý les, celý pozemek osází ovocnými a jinými stromy, rozmanitými rostlinami a plodinami tak, aby zde vzniklo původní, přirozené a svébytné životní prostředí. Pokud možno, každý má vlastní zdroj vody. Z tohoto vyplývá, že Rodová osada ze sta takových statků má zásadní vliv na místní životní prostředí. Vztah člověka a přírody, ekologická podstata věci, je nasnadě: na pozemku se nestaví dům, ale obnovuje se příroda, a dům je vybudován následně jako potřebný obytný prostor. Ve skutečnosti ale je rodině žijící na tomto statku obytným prostorem zahrada, podobající se oné rajske. Péče o rostlinstvo na statku je nejdůležitější a největší na počátku, poté se zde tvoří prostředí, jakýsi mikro-ekosystém, do něhož člověk zasahuje jen minimálně. Nutné je však již od počátku vytvářet zahradu dle zásad biodynamického zemědělství, ekologicko zahradnictví a dalších alternativních přístupů, jež v praxi tuto ideu, totiž svébytný mikro-ekosystém, udržitelně uskutečnily. Podstatným zdrojem informací je pro člověka vlastní studium přírody. Rodový statek je rodině zdrojem ekologicky čistých potravin, zdravé vody a čerstvého vzduchu. Ekologicky čisté potraviny a jiné výrobky mohou sloužit jako zdroj obživy, což ocení obzvláště lidé z přilehlých měst. Osadníci se mohou sdružit a poskytnout své potraviny a výrobky jako jedna právnická osoba v množství odpovídajícího úrodě dnešních ekofare. Tento prodej je praktickou ukázkou otevřeného vztahu Rodové osady a přilehlých vesnic a měst, nad to další možností je agrokultura.

Rodová osada je mnohvrstevnatá idea, jak ve svém významu, tak ve vlivu na člověka a společnost. Člověk, jenž se rozhodne založit si Rodový statek, se musí dlouhodobě věnovat plánování svého pozemku. Které rostliny vysadit: najít rostliny původní, jež se hodí pro jeho kraj, přirozené, pro dané podnebí a prostředí. Jak rostliny vysadit: každá rostlina potřebuje své prostředí, mnoho rostlin se vzájemně potřebují a doplňují. Každá rostlina je materializovanou ideou - boží myšlenkou. Souvislosti a vztahy v rostlinném světě nejsou náhodné a libovlnné, ale smysluplné a zákonité. Tak jako je člověk mikrokosmem a příroda makrokosmem, tak se osadníkovi stává makrokosmem zahrada. Probíhá zde niterné pronikání do podstat života, pravá a vrcholná filosofie. Osadník se snaží pochopit smysluplnost každé rostliny, na své cestě prohlubuje vědecké poznatky a obohacuje je o život, dává jim náplň, a to v každodenním životě. Právě zde nachází člověk své kořeny, materiální a duchovní. Přemrštěný a přetechnizovaný život je zde umírněn na pravou míru a dostává se pozornosti také náboženské potřebě, duchovnímu vhledu. Je viditelné, že proces vytváření vlastního pozemku je velice silným zapojením se do života, vlastním poznáváním konkrétních věcí a přemýšlením o souvislostech mezi nimi. Člověk se tak vyvíjí právě tím, co mu je dáno: úsudkem, rozumem a schopností uskutečnit své myšlenky, nad to se propojuje opět s přírodou a se svojí duchovní podstatou.

Mluvím-li o potřebě celistvosti, tak zde dochází k jeho naplnění: člověk souladně (to znamená harmonicky) propojuje své tělesné, duševní (tedy emoční) a duchovní části. Podívejme se tedy na každou část zvlášť. Tělesné zdraví ovlivňují tři základní věci: potraviny, voda a vzduch. V dnešní civilizované společnosti jsou právě tyto tři základní věci pro lidské tělo zanedbávané, nepřihlíželo se k nim jako k podstatě prevence tělesných nemocí, ani jako k prostředku získání energie, jež potřebuje své kvantitativní, ale také kvalitativní hodnoty. V takovéto společnosti se jednak na pěstování používalo umělé hnojivo a různé chemické prostředky pro povzbuzení růstu či ochrany před škůdci, původní osivo se nahrazovalo geneticky upravenými, hybridními semeny, zdlouhavými procesy se suroviny připravovaly o podstatnou část vlákniny, vitamínů, minerálů a stopových prvků (ochuzení celozrnných obilnin o slupku, rafinace), začaly se vytvářet neplnohodnotné polotovary, do nichž se přidávala četná ochucovadla, barviva, emulgátory a jiné chemické zdraví škodící látky, původní životospáva byla nahrazena neuváženou a nepřirozenou, v níž převládala těžko stravitelná masitá strava.

Zatímco v Rodovém statku je potravina čerstvá, biologicky nazávadná a ekologicky čistá. Člověk ji sám a s láskou pěstuje, především pro svoji rodinu, a tak dostává i nenahraditelnou kvalitativní hodnotu. Voda byla ve společnosti znečišťována, a pak čištěná a chlorifikovaná prostřednictvím nákladných čističek. Na Rodovém statku je voda čerstvá a čistá, pokud ne obohacena a čistá již v samotném prameni, pak jistě pročištěná přirozenou a dokonalou kořenovou čističkou. Vzduch byl ve společnosti škodlivý, znečištěný a často zapáchající. Na Rodovém statku je vzduch svěží, obohacený o pyl rostoucích rostlin. Ale i dále lze vidět možnosti života v Rodové osadě: již od malička je dětské tělo v přístupném a otevřeném prostoru, může rozvíjet své tělesné dovednosti a neomezeně se pohybovat. Tělo daleko citlivěji vnímá rytmus přírody, a tak žije v souladu s přírodními cykly, nikoliv navzdory či bezohledně. Duševní (či emoční) zdraví spočívá u dítěte v třech základních vztazích: rodinném, školním a společenském. Rodina právě zde žije společně a rodiče mohou plně pečovat a věnovat se svým dětem, mají zde zaručené bezpečí a zdraví, možnost svobodné volby, neboť právě zde mohou své potřeby nasměřovat právě k tomu, co si mnohovrstevatý život žádá. Škola, jež se nachází v osadě, je založena na principech alternativního školství: učitel se věnuje každému dítěti, je spíše prostředníkem, nežli kazatelem, stává se přirozenou autoritou, s láskyplnými vztahy s dětmi a rodiči, dítě se zde vyvíjí v souladu s různými potřebami v různém věku. Předpokládá se, že společnost osadníků spojuje nejen prostor Rodové osady, ale také podobné smýšlení. V Rodové osadě lze nalézt nejen skutečné ohledy na druhé, ale i uznání a úctu, narozdíl od společnosti, v níž se jedinec často cítil opuštěn, ačkoliv je obklopen tisíci lidmi. Nad to se v osadě vytváří prostředí, v němž každý může rozvinout svoji individualitu, nalézt své poslání a nabídnout tak jedinečnost své osoby ostatním. Dítě se tak může setkat s rozmanitým a přitom hlubokým světem přírody a společnosti. V každém případě je nedaleko osady přístupný běžný způsob života, a tak dítě má v pozdějším věku možnost vlastního zhodnocení situace. Duchovní zdraví spočívá ve vnitřní jednotě. V Rodové osadě jsou původní životní podmínky takové, na něž byl člověk po věky přizpůsobený a jež pro něj byly přirozené, proto zde osadník nachází vnitřní klid a mír, prostor pro vlastní úvahy a myšlení. V souvislosti s pozorováním přírody rozvíjí svoji vědeckou potřebu. Nový čas a prostor dovoluje prohlubovat skutečnou filosofii, tedy Lásku k Moudrosti. Přijetí vlastní individuality zpřístupňuje rozjímání, mystický, tedy bezprostřední, kontakt se životem, a tak dostává osadník daleko střízlivější úsudek než dříve. Na každém Rodovém statku, jenž je založen z touhy a ze svobodné vůle, zákonitě vzniká Prostor Lásky, jenž naopak vylučuje všechny civilizační, ekologické a demografické problémy. Zde chce matka a otec předat svůj pozemek dítěti a zde se dítě raduje, do jakého světa jej rodiče přivedli.

Bylo by vhodné obzvláště si uvědomit onu trojí úlohu rodičů, školy a společnosti v životě dítěte, tedy života každého člověka. Dítě je totiž v mnohém předurčováno tím, jak se vyvíjí ve svých prvních třech sedmiletých obdobích. Často vedli lidé daleko intenzivnější život právě v tomto období, nežli později, jednoduše ale zůstává, že ať v dobrém či zlém, člověk těžší ze svého dětství. Dětství je základem pozdějšího života. Řekli jsme si, jak obecně probíhá škola a zapojení do společnosti v Rodové osadě, také, jaké možnosti zde má rodina. Převelice významný vliv má ale i prenatální období, oněch devět měsíců, co nosí matka zárodek nového těla ve svém břiše a otec zárodek nového ducha ve své mysli. I těchto devět měsíců má hluboký smysl a záleží na tom, v jakém prostředí se budoucí rodiče nacházejí. Ne méně podstatný vliv má samotné rozhodnutí, počít dítě. Tak jako u zrodu každé veliké myšlenky stojí určitá motivace, tak především také zde. Rodový statek dovoluje dokonalé propojení člověka s celým vesmírem, zpřístupňuje mu život celistvý a úplný.

Člověk intuitivně hledá a také nalézá. Obzvláště poslední desetiletí je na toto hledání bohaté. Dovolme si také ale nalézat. Dnešní doba je jedinečná v tom, že úroveň vědomí většiny lidí se zpřístupnila myšlenkám, jež byly po tisíciletí předávány tajně a jen úzké skupině žáků, esotericky. Proto dříve obdobné idee jako Rodová osada byly nejen neobvyklé, ale také

hůře uskutečnitelné. Rozhodně taková idea byla uskutečnitelná pro jednotlivce, avšak dneska přichází idea Rodové osady a nabízí se hned sta lidem, a mnohem více, neboť Rodové osady na celém světě mohou nabídnout nový život každému člověku. Tímto je také dána ona neobvyklost: že zrovna dneska, nikoliv v minulosti. Vždyť právě v druhé polovině minulého století se stávala svoboda skutečností i v praxi, a dodnes probíhal proces uznání svobodné vůle každého člověka. Proto se nedivme, ale radujme se, že opět nacházíme svoji přirozenost - nikoliv normálnost, vycházející z omezených norem omezeného poznání některého člověka. Idea Rodové osady, jak ji zde stručně předdesílám, se zdá být jednoduchá, a právě jednoduchost v sobě nese nesmírně veliký komplex složitosti, jenž je ale ve své celistvosti jednoduchý. Stejně tak jsme dodnes viděli v mnohém a zejména v člověku nesmírně veliký komplex složitosti, ale vzpomeňme si i na jednoduchost. Ona smysluplnost a cílevědomost života každého člověka tkví ve vlastním tvoření a společné radosti z něho. A skutečně, kde jinde tvořit, než na vlastním Rodovém statku? Jistě, ne všichni se pro ideu nadchnou, ne všichni ji budou chtít uskutečnit, zprvu. Ale mnoho lidí jí již nadchnuto je a touží přistoupit k vlastnímu hektaru půdy a začít tvořit, a nejlépe se pak společně radovat z díla. A většina lidí již dlouho intuitivně hledá a nenachází slov pro svůj pocit. Věřím, že i jimi při seznámení se s ideou Rodové osady, pronikne zcela konkrétní touha tvořit.

4 Uskutečnitelnost Rodových osad na Karlovarsku

Pro založení Rodové osady se sejde určitý počet lidí, z nichž všichni jsou seznámeni s ideou a nadchnuti Rodovou osadu, touží vytvořit svůj Rodový statek a dlouhodobě promýšleli, jak to učinit, aby měli při převzetí půdy konkrétní představu a mohli okamžitě začít tvořit. Pro soužití s okolními vesnicemi a městy je vhodné, aby i tito lidé a jejich zástupci (tedy politikové) byli patřičně obeznámeni a přinejmenším brali na osadníky ohledy (to je respekt). Tím přicházíme ke kroku, jenž je pro uskutečnění naší idey klíčový: získání půdy. Právě jsem naznačil, že převzetí půdy do vlastnictví osadníků by mělo proběhnout v souladu s okolím. Důvod je jednoduchý: vytváří se zde společný prostor, nejen hmotný, ale i mezilidský. Již výše bylo zmíněno, že člověk žijící ve svém Rodovém statku by měl půdu vlastnit doživotně, s nárokem na dědění, bez zdanění půdy a úrody. Tento nárok má opět jednoduchý důvod: člověk, jenž skutečně vlastní půdu, má ji v osobním vlastnictví, si utvoří zcela jiný vztah ke svému prostoru, než člověk pracující na cizí půdě, nad to člověk, jenž zcela úmyslně pracuje na pozemku, který chce předat svému dítěti, který chce přenechat svému rodu, se chová jinak, než člověk, jenž na pozemku spíše přežívá, navíc s nejistotou, zda nebude vyvlastněn, neboť současné zákony tento právní akt dovolovaly. Tato skutečnost je jasně dokázána, ať rozdílností mezi státním vlastnictvím za komunistického režimu a soukromým vlastnictvím, anebo ze současné doby, kdy zkušenost ukázala, že půda v konkrétním vlastnictví je většinou aktivně využívána, zatímco plochy ve vlastnictví Pozemkového fondu České republiky nikoliv. Vztah, jež si osadník k půdě vytvoří není motivován ani tak hospodářským úspěchem a finančním ziskem jako tím, že touží vytvořit prostor pro svůj rod. Z tohoto důvodu je nasnadě, že pojem vlast se obnoví a naplní tehdy, kdy občan bude cítit určitý vztah k prostoru svého života, kdy k němu bude vázán nejen úředně a právnicky, tedy rozumově, ale také svým tvořením, citově. Každý občan České republiky by proto měl mít možnost, bezplatně dostat půdu do svého vlastnictví, a to doživotně, s nárokem na dědění, bez zdanění půdy a úrody, za účelem založení svého Rodového statku - za konkrétního stanovení podmínek tohoto převodu a jeho účelu. Tento požadavek by měl být příslušnými zákony zaveden do právního systému, a to buď přímo do ústavy, jako jeden ze základních článků práva občana, totiž práva na svoji vlast, anebo tak, aby již současným zájemcům byl zjednodušen proces získávání půdy, podobně, jako tak učinila vláda Ruska a Ukrajiny. V současné době má občan České republiky dvě možnosti, jak půdu získat do svého vlastnictví, prostřednictvím státu, anebo koupí od

soukromého vlastníka. Prodej půdy od soukromého vlastníka je individuální a záleží zejména na dohodě obou stran. Získání půdy od státu se dále liší. Lze požádat Pozemkový fond České republiky, jenž zprostředkovává převod státní půdy do soukromých rukou v rámci restituce, privatizace a prodeje půdy. Aktuální nabízené pozemky však nedosahují velikosti 150 hektarů, jež je minimální pro potřeby Rodové osady. Praxe také ukázala, že i získání půdy na Rodový statek je značně komplikované, takřka neuskutečnitelné. Další možností získání půdy od státu jsou pak závislé na vzájemné dohodě. Pro vhodné použití jsou ku příkladu k dispozici nevyužívané vojenské objekty Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany České republiky, nacházející se v pohraničí, zejména na území bývalých Sudet. Lze také využít nevyužívané zemědělské objekty, zejména neobdělávanou půdu ve vlastnictví státu: tak na Karlovarsku se nachází zemědělská půda o celkové výměře 108 106 ha, z čehož ku příkladu trvalé travní porosty tvoří 61 522 ha, osevní plochu úhrnem 41 305 ha a zejména ornou půdu neosetou a úhor tvoří 5 170 ha. Nachází-li se tedy v této ploše souvislá půda 150 ha ve vhodném prostředí, pak lze spolupracovat se státem, buď na základě nových zákonů, na individuální dohodě, anebo Rodovou osadu uskutečnit jako společný projekt na principu partnerství. Osadníci, jež mají zájem již dnes založit svůj Rodový statek, v České republice jsou. Půda vhodná nejen pro Rodový statek, ale pro celé Rodové osady na území České republiky také je. Záleží pouze na vstřícnosti, s kterou se osadníci setkají, zda požádají soukromé vlastníky, anebo budou moci spolupracovat se státem. Spolupráce se státem je založena na vzájemném porozumění a pochopení: stát má poskytnout půdu a zároveň dostat důkaz, že idea Rodových osad je nejen uskutečnitelná, ale také cestou, jak řešit dnešní problémy, a osadníci zabezpečují chod Rodové osady a vlastní tvoření, avšak spolupráce ze strany státu se zakládá také na onom pochopení, neboť nabídka poskytnutí nevyužívaných objektů a nabídka projektu na základě spolupráce vychází právě z úst regionální samosprávy - jsou-li pak tato slova upřímná, pak vzájemným pochopením představ a cílů obou stran zákonitě musí dojít k dohodě.

Ona již několikrát zmiňovaná spolupráce, vzájemné pochopení a ohledy jsou pro celistvé uskutečnění idey Rodové osady bezpodmínečné. Ku příkladu samostatný stát rozhodně může poskytnout určitou plochu, avšak vnitřně se musí přesvědčit, zbavit svých pochybností a vyjít občanovi vstříc nejen teoreticky a programově, ale také prakticky a snad i s nadšením. Žít v nepochopení je dneska každému známé: tak politik ví, když se setká s nepochopením či lhostejností, jak se zpomalí jeho práce, a každý občan velice dobře ví, jak byl ve škole převychován a nikoliv fyzicky, ale duševně - emočně - znásilňován. Naopak tvoření z vlastního podnětu a hlubokého přání má za následek v pravém slova smyslu zázraky, tedy nepředvídatelné, běžným zkušenostem se vymykající, nenormální a přirozené činy. Spolupráce se pak dotýká i samotné přírody, neboť člověk na Rodovém statku k ní přistupuje s tím, že ji navrátí do přirozeného a původního stavu. Zejména ale na pohraničním území západních Čech může být tvoření ztíženo stavem, v jakém se zdejší půda nachází. Je známé, že člověk se na severní Moravě obecně setkává s daleko větší otevřeností, přívětivostí a radostí, než v Západních Čechách. Týká se to jak lidí, tak přírody. Je to dáno dlouhodobým historickým vývojem, jenž se zapsal hluboko do psychiky lidí. Člověk sám se pak stejně tak do přírody „zapisuje“ nejen činy, ale i psychicky. Západní Čechy, především tedy pohraničí, o němž je řeč, je z historického hlediska středem dlouhodobých sporů o vlastnictví půdy, jak v důsledku faktu, že pohraničí je vždy více ohrožené, tak v důsledku minulého století, kdy se od třicátých let do konce čtyřicátých nuceně a často násilně přesídlila takřka polovina původního obyvательства, k tomu přidejme, jakým způsobem byla právě tato část hranic střežena za komunistického režimu. Jednoduše: každé území si sebou nese specifickou atmosféru, buď přirozenou, anebo umocněnou člověkem. V pohraničí západních Čech je tato atmosféra citelná, dána lidským utrpením, strachem a strádáním. Osadníci, jež by se rozhodli založit Rodovou osadu právě na tomto území, k tomuto musí přihlídnout a zaměřit svoji pozornost také na zvýšenou spolupráci s přírodou.

Idea Rodových osad počítá se zapojením uměřeného počtu zájemců z dětského domova, imigrantů, obyvatel české národnosti žijících v zahraničí, se širokým spektrem osadníků, jak zemědělců, řemeslníků, obyvatel se základním vzděláním či vyučením, jež se pro život na statku nehodí, avšak s přirozeným talentem, jež má každý, který na statku může rozvinout a s odhodláním, s nímž na statku může hospodařit, s politiky, kteří dosud žili v umělém prostředí a takřka vždy ztráceli přirozený kontakt se skutečností a s člověkem. Mezi zájemci o Rodovou osadu jsou často odborníci a umělci, lidé se značnou zkušeností či vědomostmi. Je zřetelné, že osadníci ani vnitřním složením nejsou jednostrannými či stranickými se. Lze vidět, že přesídlení části obyvatel z měst do okolí vesnic řeší dnešní problémy. Již od druhé poloviny dvacátého století odcházela výrazná část obyvatel do největších center osídlení. Naopak z podnětu idey Rodových osad se lidé vrací do svých původních regionů a zůstávají na svém rodném místě, na základě vlastní půdy si tvoří také vlastní životní a pracovní podmínky. Taktéž odliv intelektuálních a kvalifikovaných pracovních sil do zahraničí zde nehrozí, naopak lidé, kteří se dozví o zakládání Rodových osadách, se chtějí vrátit a žít ve své vlasti. V důsledku oživení vesnických sídel lze očekávat s vyrovnáním dnešního rozdílu mezi městy a venkovem, s vůlí zůstat ve svém původním prostředí. Rodová osada naprosto vylučuje kriminalitu a sociálně patologické jevy, existuje zde společenství lidí, jež spolu udržují kontakt, nejen formální, ale skutečně lidský. Úspěšně založená osada je samosprávná. Volný čas, který je jedním z paradoxů dnešní společnosti, je vyřešen dostatečným prostorem pro vlastní tvůrčí myšlení a okruhem lidí se zájmem. Onen paradox dnešního volného času (slovo volnost původně od slova vůle jako „mající svobodnou vůli“) tkví právě v jeho nenaplněnosti: zatímco předchozí generace o takový volný čas bojovali, dnešní generace velice často neměli „co dělat“, a pokud něco dělali, tak to často nenadchlo jejich duši a ducha, a proto se tolik mluvilo o problémové a lhostejné mládeži. Mládeži byly sebrány původní cíle a přirozená činnost, na místo toho jim bylo vnuceno, naučeno, co dělat mají, a tak se cítí svázané a nesvobodné, hledají únik a osvobození v nepřirozených a nenormálních činnostech. V Rodové osadě je tedy prostor, jak pro běžně smýšlející dítě a dospělého, ale také pro velice odlišné typy lidí, jež se buď samy hledají, anebo se potřebují vyjádřit v jiných životních podmínkách. To je případ dnešních velice vyhraněných názorových skupin, individuální mládeže, ale také kulturně odlišných národnostních menšin. Člověk se často dívá na svět jinými očima než ten druhý, avšak byli-li jsme svázáni životním prostředím zúžené a normalizované společnosti, pak se mnoho takových pohledů jevílo jako nenormální, patologické.

Vliv Rodových statků na životní prostředí je jednoznačný. Jmenovitě dochází k navrácení do původního a přirozeného stavu půdy (ekologicky šetrné zemědělství, zalesňování, výsadba rozmanitého rostlinstva), stavu vody (náprava uměle upravených odtoků vod a odvodněných pozemků, napřímených drobných toků a zlikvidovaných doprovodných porostů), stavu vzduchu (výsadba rostlinstva), k revitalizaci krajiny, zemědělství při krajnotvorbě a ochraně životního prostředí, alternativnímu využívání zemědělské půdy, zavádění ekologicky šetrných technologií v průmyslu, zemědělství a dopravě, využití velkého rozsahu dosud nevyužívané zemědělské půdy na venkově a využití alternativních zdrojů energie, řešení obnovy přírodních a kulturních hodnot krajiny a problémů s odpady. Osadníci mají v úmyslu žít zásadně v souladu s přírodou, užívat ekologicky šetrné prostředky a dosáhnout ekologicky čisté úrody.

Potřeba takového přístupu k přírodě je na místě nejen v Rodových osadách, ale i ve státním zemědělství. Narušený stav krajiny měl za následek zdrucující povodně (nedostatečné přirozené odvodňování), výskyt sinic (umělé znečištění toků vod) a narušené zdraví civilizovaného člověka (špatná životospráva a umělé, chemicky upravené jídlo). Ku příkladu jídlo, získávané z plodin státní půdy v sobě obsahovalo chemické zdraví škodící látky: na jeden hektar státní zemědělské půdy se v období 2003/2004 spotřebovalo 99, 8 kg čistých živin

umělého hnojiva a 0,9897 kg/l tak zvané účinných látek na ochranu rostlin (herbicidy a desikanty, fungi-, zoo-, rodenticidy, repelenty, regulátory růstu, aditiva, adheziva, antitranspiranty a prostředky k omezení ztrát, oleje, mykobakteriální přípravky, mořidlo insekticidní a fungicidní).

Idea Rodové osady nabízí ale řešení i v dalších oborech, s nimiž si vlády dosud nevěděly rady. Výstavba kanalizačních sítí a čistíren odpadních vod, která byla dosud finančně neuskutečnitelná, v nově zakládaných osadách není potřeba, naopak by byla škodlivá, zároveň - při větším množství založených osad - by se snižovala potřeba takové výstavby a ukázala by se praktická udržitelnost kořenových čističek a též potřeba ekologicky nezávadných čistících prostředků. Malé propojení výroby s výzkumem a vývojem je na statku zcela vyloučeno, neboť osadník je odkázán na vlastní pozorování a síly, zároveň také na aktuální výzkumy biodynamického a ekologického zemědělství a vývoji ekologicky šetrných nástrojů. Investiční kapitál je zde minimální: v současné době osadník potřebuje uhradit náklady za pořízení pozemku, výsadbu nového rostlinstva. Zánik či omezení tradičních velkých firem lze nahradit vznikem nových, vždyť „rodový“ statek předpokládá pokračování v tvorbě svých rodičů alespoň u části osadníků. Nízká kvalita výrobků, potravin či služeb je zde naprosto vyloučena, neboť osadník vyrábí především pro sebe, pro svoji rodinu, a až pak předkládá své dílo veřejnosti. Zavádění Rodových osad počítá s obnovením narušených sídelních struktur, nad to vytvoření zcela nového typu osídlení: na 150 ha půdy se může nacházet 450 lidí, neboť osadník předpokládá trvalé soužití se svým partnerem a pořízení dítěte, ať vlastního či „nevlastního“. Dále: snížení podílu nepřizpůsobivých skupin obyvatelstva, ukončení odlivu lidí z vlasti, zlepšení demografické a ekologické situace, vytvoření nových zdrojů ekologicky čistých potravin. Lze shledat vytvoření nových pracovních a životních možností pro lidi jakéhokoliv vzdělání a vyučení a uvolnění stávajících pracovních míst. V důsledku vzniku praktické plurality názorů (dostupnost biopotravin, ekologicky šetrných prostředků, možnost života na vlastním hektaru) změna v přístupu k člověku jako občanovi či zaměstnanci: nejen zaměstnavatel má možnost výběru, ale i zaměstnanec si může zvolit, zda žít ve zdraví škodícím městě a pracovat za ponižujících podmínek, anebo založit vlastní Rodový statek a být skutečně svým pánem. Odpověď na otázku, zda je idea Rodových osad uskutečnitelná i ve velkém měřítku na poměry České republiky je jednoduchá. Pokud bychom sečetli výměru celkové státní orné půdy (2 702 568 ha) a trvalých travních porostů (852 740 ha) získáme plochu o 3 555 308 ha. Předpokládáme-li, že jednak ne každý člověk bude chtít žít na Rodovém statku, a tak zůstane uměřená část obyvatelstva ve městech, že na jednom hektaru Rodového statku žije tříčlenná rodina, pak prostoru je více než dost. Otázkou další pak je, kolik souvislého prostoru o 150 ha skutečně je a kolik takových prostorů by se s ohledem na české podmínky dalo nalézt. Další, zcela logickou, otázkou by bylo, jak stát zabezpečí zdroj potravin, aniž by se musely dovážet. Odpověď na příkladu je opět jednoduchá: zahrádkářská hnutí v Rusku dokázala v období sovětské vlády svoji vlast zabezpečit 80 % potřebné zeleniny, a to na pouhých šesti arech půdy přidělených zájemcům, při práci o víkendech a vlastních zkušenostech a vědomostech. Uskutečnění Rodových osad celoplošně řeší také problém úbytku zemědělského odvětví a zemědělské činnosti, tedy problém, jenž začal přinejmenším v padesátých letech, kdy soukromé vlastnictví pozemků „přecházelo“ v rámci kolektivizace do vlastnictví státu. Právě od této doby se tak velké plochy půdy, ale také množství majetku a podniků, ocitá v rukou státu. Je pravda, že v devadesátých letech minulého století až do současnosti probíhalo navrácení půdy a majetku, a to privatizací, transformací, restitucí a přímým prodejem, avšak původní zemědělci již sami nežili, anebo nebyli schopni se své původní práce ujmout, a tak často orná půda v jednotlivých soukromých vlastnictvích přecházela do rukou akciových společností, jež vyplácely vlastníkům nepatrné nájemné. Novým generacím byl přístup k pozemkům o to ztížen, a naprosto demotivován. Bez idey Rodové osady či ekofarem si málokdo dovedl - i dodnes - představit vlastní využití

zemědělské půdy. I v tomto je dluh dnešního státu: navrátit půdu do soukromého vlastnictví, nejen původního, ale také umožnit každému občanovi, jenž má zájem, založit Rodový statek.

5 Možnosti a přístup každého člověka

Dnešní otevřený a komunikující svět nabízí mnoho myšlenek. Tak i na poli alternativního způsobu života. Idea Rodové osady, kterou jsem zvolil a nepatrně ji zde popsal je jednou z nich. Lze si samozřejmě vybrat jinou, anebo vyjmout z této idey určitý prvek a spojit jej s jinou teorií, avšak s tím, že výsledkem již nemusí být samotná Rodová osada. Přesto ale různé zdroje informací, teorií a systémů mohou hrát klíčovou roli pro naše inspirace, především pro začátek našeho samostatného uvažování a tvoření. Idea Rodové osady pochází ze série knih Zvonící cedry Ruska od Vladimíra Megreho. Zde lze hledat základní myšlenky a mnoho rozvíjejících úvah k Rodovým osadám. V Česku podporují tuto ideu internetový portál Anastasia.cz, kruh přátel Anastasie a knih Vladimíra Megreho ze série „Zvonící cedry Ruska“, jenž zprostředkovává kontakt lidí, nadšených touto ideou, dále Sdružení Země, jež má za cíl obnovu venkova, založené na zakládání rodových statků. Zároveň fungují četné ekofarmy, na nichž se lze inspirovat, jak prakticky nahradit dnešní technologii, poškozující životní prostředí a celý ekosystém. Stejně tak ekovesničky, založené často jako alternativa k bezduchému konzumnímu životu, jako cesta k plnohodnotnému a harmonickému životu.

Nehledě nyní na ideu Rodových osad či projekty ekovesniček, zůstává nesporným faktem, že dnešní typ společnosti dosud nenašel způsob, jak se vypořádat se svými problémy. Česká republika se k tomuto typu společnosti po roce 1989 přidala v plné míře a dneska dochází k stejným a prohloubeným problémům, s nimiž se západní státy Evropy již setkaly. Budeme-li pozorovat tuto tendenci, zjistíme, že navzdory všem ušlechtilým myšlenkám a vyhlídkám do budoucnosti se právě tato společnost noří do stále závažnějších problémů. Důvodem, proč si tuto situaci málokdo uvědomil, je jednostrannost pohledu na život. Ačkoliv se vyskytuje jakási pluralita názorů, tak ona celá pluralita směřuje jediným směrem, nevšímá si jakým, a proto postrádá smysluplnost. Z této cesty do propasti nás zachraňuje ucelený pohled na jednotný život, alternativní cesta.

Člověk dvacátého století poškozoval nejen sebe, své zdraví a svůj vývoj, ale také přírodu. Chce-li tedy nadále žít, je nutné uvědomit si potřebu fyzického, duševního a duchovního zdraví a zároveň potřebu soužití s Přírodou. Technokratická společnost zaměřená na kvantitu musí najít své vyvážení v kvalitě a životě samém. Záleží na vědomí a smýšlení každého člověka, avšak také politika, jenž jakožto zástupce občana má v moci státní činnost, v Česku zejména ve zdravotnictví, školství a zemědělství. Již od minulého století se podnikají výzkumy v biodynamickém zemědělství a permakultuře - existují přesvědčivé důkazy o takovýchto cestách.

Co se týče školství existuje mnoho alternativních přístupů založených především na principu individuality dítěte. Woldorfská pedagogika od Rudolfa Steinera, pedagogika Montessori od Marie Montessori, daltonský a jenský plán, didaktická koncepce Otevřené vyučování. V současné době je známá škola v Tekosu na ruském Kavkaze, škola M. P. Ščetinina, na niž navazuje český projekt Školy života přinášející inspirace z Tekosu do Česka prostřednictvím zkušeností stážistů. Dalšími novými projekty s alternativním způsobem vzdělávání a výchovy je Zahrada srdce a slovácká přírodní škola Haluzice.

Mluví-li se o nejrůznějších systémech, projektech a ideách je důležité zachovat jejich podstatu, aby se došlo cíle a každý část celku měl svoji smysluplnost, ale také najít cestu, jak je zařadit do konkrétního životního prostředí té které země, regionu a samotného místa, a jak je sjednotit se mnou samým. Podobně jako se překladem z cizího jazyka neztrácí podstata myšlenky, tak je tomu také při jakémsi překladu konkrétních vizí: tak ku příkladu jinak vypadá

Rodová osada v ruském Kovchegu a jinak v Česku. Každý člověk a každý kraj může určitou alternativní cestu a ideu využít podle vlastních vloh a vlastní individuality.

Uvědomění dnešní situace vyžaduje práci každého člověka. Od člověka, jenž žije ve městě, aby podporoval ekologicky šetrné prostředky a biopotraviny, aby si uvědomil vliv veškerých svých činností a uvědomil vlastní hodnotu, začal hledat své kvality a našel si vztah k životu, aby začal čistit své město. Od člověka žijícího na vesnici, aby nad to našel vztah k přírodě a cestou ekologického zemědělství jej vyjádřil. Ekofarmy, ekovesničky a Rodové osady, které vznikají, mohou existovat jedině za vzájemné spolupráce s jinými vesnicemi a městy, potřebují si předávat jedna druhé své zkušenosti a vědomosti, aby se doplnili. Řešení dnešních problémů má právě takovouto tvář: aktivní tvoření nových životních podmínek a životního prostředí. Přiměřený návrat k původnímu a přirozenému životu je uskutečnitelný a nutný. Uskutečnit jej musí každý člověk, jenž chce žít, tvořit a společně se radovat.

6 Idea Rodové osady v přítomnosti

Rád bych uzavřel téma předchozích řádků. Často by se mohlo zdát, že se obklopujeme problémy a hledáme na všem chybu. Vše co bylo zmíněno má sloužit k širšímu vědomí, všeobsáhlejšímu, a to nejen k tomu, aby problém našel své řešení, otázka odpověď, ale také, abychom prohlédli falešnost a iluzornost těchto problémů a odpovědí, neboť jejich vyřešením a zodpovězením v nich není nutno dále pokračovat. Návrat k původnímu a přirozenému životu opět sjednotí člověka a svět. Člověk, který tedy osvobozuje svoji mysl od těchto iluzí, si otvírá prostor nového života, jenž vyžaduje aktivní přístup, tvoření. Ujmu-li se já své idey Rodového osady, pak již teď, aniž bych měl svůj pozemek připsaný na své jméno, mohu a musím plánovat, nikoliv jako otrok, ale jako člověk. Rozvíjet tím svůj pohled na život, poznávat sám sebe, vzdělávat se rozumem a zároveň cítit stále silnější sounáležitost s Přírodou. Člověk až tehdy, kdy se osvobodí od všech iluzí, může svobodně myslet a skutečně využít svůj rozum. Mnohé pak, na co dvacáté - ale i předchozí - století přistoupilo, všelijaké kompromisy, jež umenšovaly životu jeho hloubku a dělily radost z něho, se rozplyne jako pára nad hrncem.

Ono tvoření musí být stejně tak všeobsáhlé a celistvé jako člověk a život sám. Veškeré ideály, jež nad sebe lidstvo postavilo, se musí snést k Zemi a sjednotit. Sjednotit naši teorii a praxi. Přání a skutečnost. Můžeme začít vzájemným porozuměním. Tím, že slova „rodová osada“, která jeden jednoduše říká, ale představuje si pod nima celý nový svět, druhý se bude snažit pochopit a přiblížit se k nim. A stejně tak naopak. Žijeme tak, že každý člověk je svým vlastním světem. Každý svět je dobrý. Stejně jako problém a otázka je často iluzí, tak i lež a podvod se pouze zdají být. Věřím, že společným cílem a vědomím smysluplnosti života náhle vymizí korupce a byrokratizace na státní úrovni, tak i lži a podvody v mezilidských vztazích. Vždyť k čemu by nám to sloužilo, když každý máme svůj cíl, plnou hlavu radostné práce a srdce překypující tvořením?

Otázku „co se mi líbí na mé obci a co bych změnil a jak?“ jsem v tomto textu pojal obsáhle a snad i složitě, avšak cílem bylo dotknout se jemných strun nitra každého, kdo se odhodlá dozvědět se něco o Rodové osadě, anebo o cestě ke smysluplnému životu, což je to samé. Neboť právě tyto struny rozezní melodii, jež se podobá hudbě sfér, nadchne duši a vzbudí nesmírnou touhu. Touha, která spaluje. Aby člověk mohl vidět celistvost světa, musí poznat sám sebe, a to nejen chladným rozumem, ale i bláznivým citem. A právě touha všechny části celku propojuje. Touha to je, co vzkřísí život.

Lze rozebírat a konkretizovat mnoho zmíněných myšlenek a naopak je lze zredukovat na jednu jedinou: Rodová osada. Jednu zde však ještě zmíním, a to právě v souvislosti s naší otázkou, neboť jak mohu vůbec cítit slova „má obec“, když ve skutečnosti „má“ nejsou. Nanejvýš v sobě mohu vzbudit nadšení, jakého je schopen turista, jenž si prohlíží půvabnou, snad krásnou krajinu, ale uvnitř sebe ví, že pohled je vše, co zde zmůže. Naproti tomu vědomí,

že zde je kousíček mé vlastní půdy, mého hektaru, o nějž mohu pečovat, propojuje člověka se světem a se životem na nové úrovni.

Vyprávím zde o této ideje jako o dokonalé, samozřejmé a o návratu k původnímu a přirozenému životu, a mluvím o věci jako hotové. Ona skutečně hotová je, jen ji zasadím do půdy. Tak jako dub již v mé mysli je živým stromem, ačkoliv právě ukládám semínko do půdy. A to také patří k podstatě lidského tvoření. Představit si, tedy domyslet, své dílo. Idea Rodové osady tak nyní postupuje z mé mysli do jiných, aby mohla vzklíčit a uskutečnit se, najít své úrodné místo v praxi.

Rodová osada je v tom krásná, že je myšlenkou společnou. Jistě mohu si jít tvořit vlastní Rodový statek. Ale pro Rodovou osadu je nutné najít přibližně sto podobně smýšlejících. Vždycky když jsem psával v množném čísle, přivlastňujíc si tak i mysl svých čtenářů, váhal jsem, zda na to mám právo, zda mohu. Společnost často tak smýšlí v množném čísle a nárokuje si dělat věci pro nás a za nás. Avšak skutečně? Nezůstává se pouze u slov? Společné tvoření totiž začíná u tvoření každého člověka. Tvoří-li každý člověk, sám a samostatně, svobodně a rád. Pak tvoří také všichni společně.